

Отговорността – какво ще намерите този месец, за какво служи и как?

„Това е толкова изтъркана и изгубила смисъл дума. Хората не знаят какво влагат като я използват. Отговорност – това е просяк да можеш да си отговориш кой си, къде си и какво правиш.“

Дани Добрева

Темата този месец е отговорността и образованието. Този месец в блога ще прочете за отговорността за ученето, на учителите и учениците, ще отидем отвъд стереотипите и ще потърсим какво работи за всеки един участник в процеса на образование – така, че да се чувства добре, не притиснат, но и да има продуктивност и ефективност. Ще си позволим и малко безотговорност и ще видим до какво води тя. Ще започнем и темата за осъдителността и присъдите – към системата, към учителите, към учениците (най-вече тези със „специални нужди“). Ще потърсим баланс и ще се опитаме да отидем отвъд осъдителността и да запазим реда (космоса).

Ще изследваме някои понятия, идеите ни за тях, техните проявления в работа и как всичко това може да ни е полезно в крайна сметка. Тези понятия са „отговорност“, „безотговорност“, „ред“, „дисциплина“. Преди да решите, че това е поредното клише – останете още малко. Това е едно от най-градивните предизвикателства отправяни към тези клишета и искрен опит да се стигне на дълбоко в изследването им.

Ще потърсим различни гледни точки по въпросите за отговорността, кривото и разбиране и това как в крайна сметка може това понятие да ни служи, а не да ни стресира.

Ще намерите материали за установяване, споразумяване на правилата в час, както и такива, за това да се запитаме и открием какво всъщност са правилата и за какво ни служат. Ще има и материали за ролите в час – установяване, сменяне, разработване. Пакет с материали включва: игри и активности за ученика, дидактически материал за учителя.

Отговорност и образование толкова лесно вървят заедно и създават толкова много асоциации. Но какво има под повърхността и отвъд стереотипите? Къде са корените на стереотипните ни представи и до колко те вършат работа.

Разглеждайки опита на няколко преподавателя, с едно вдъхновяващо интервю с Дани Добрева, ще изследваме темата.

Бланка е преподавател от Унгария и споделя, че усеща, че не прави всичко, каквото може за своите ученици. Споделя, че се чувства отговорна за тяхното развитие, и дори виновна, че не прави повече. Малко по нататък в разговора става ясно, че в класа ѝ има 30 ученика, някои с дислексия, ч в училището, в което преподава няма политика или методика за работа с такива деца, а структурата на часовете и работа с децата не позволява тя да се занимава с тях извън часовете. Тя все пак чете, образова се, ходи на семинара (на какъвто я срещнах), които са или финансирани от Европейския съюз,

или сама плаща. Започва да използва прости техники за работа с тези деца в час, но те не дават резултат веднага, а и Бланка знае, че може да се направи много повече и така се напруга.

Добре е да не забравяме, че в тази картина има още: училището, неговата структура, гъвкавост и практики да изследва и отговаря на нуждите на учениците си; образователната система и заложената от нея структура за работа в час (брой ученици и учители в час, съотношение учител- ученици, програма, специализирана помощ за деца със специални нужди). За това всичко, което Бланка може да направи е просто да направи най – доброто на което е способна, в рамките на **здравословно** за нея (без да насилва или пренаряга себе си). Също така да даде обратна връзка (ако може) на другите участници в системата с цел подобряването ѝ.

За да се чувстваме комфортно със себе си в тази област, в която е толкова лесно човек да изпадне в крайността на жертвата или на мисионера или „да се побърка мислейки само какво още мога да направя за тези деца“, предлагам 10 принципа на здравословната отговорност и мярата за образователи.

Разбира се прехвърлянето на отговорност и „обвиняването“ на всичко навън в крайност, също не е градивно. А всъщност може да се получи градивно, превръщайки лавината в турбина (Вдъхновено от Станка Айдего) – ето как.

А преди това е добре да поставим основата:

„Това е толкова изтъркана и изгубила смисъл дума. Хората не знаят какво влагат като я използват. Отговорност – това е просо да можеш да си отговориш кой си, къде си и какво правиш. ”

„да можеш да си отговориш кой си“ – включва ясно познаване на ролята (формална и неформална), позицията (длъжностна характеристика, задължения и отговорности, граници) , както и да си наясно с личния си профил, с елемента си, с това каква е твоята роля по призвание – дали си провокатор, будител, фасилитатор,За това предлагаме **Звездна Карта за Педагози**.

„да можеш да си отговориш къде си“ – каква е системата, структурата, в която работиш, какво позволява, какво не, кои са предизвикателства. И да не се изкушаваш да демонизираш системата или да прехвърляш на нея цялата отговорност.

„да можеш да си отговориш какво правиш“ – когато човек е на ясно какво прави, как то отговаря на средата и участниците и какви са ограниченията, тогава знае: дал е най-доброто от себе си и това е достатъчно.

Съзанието за тези три неща освобождава, дава ни лична сила и успокоява. Може да си взимаме по малко работа за вкъщи, но не е нужда да мислим и да „циклим“ – нека работата си остане в работата.